

La culpa i els pastissos

Quan vaig complir set anys la mare va fer una tortada i encara que era un dia sense més història a casa va haver una menuda celebració en la taula que consistia en el silenci en què tots menjàvem la sopa de l'olla mentre se sentia el parrupeig del colom Mambrú en el terrat. El menjador tenia un sòcol de taulells i una llar flanquejada per dos armaris de cristall; era un espai en penombra que feia angle recte amb el corredor i en els dies molt nuvolosos s'havia d'encendre la llum a l'hora de dinar i en aquesta penombra il·luminada estava el menjador aquell dia del meu aniversari i sota les quatre tulipes van brillar les greques de merenga sobre una pasta de moka quan a l'arribar les postres la mare va traure del rebost aquella tortada. Tenia ja el tros en el meu plat, vaig omplir la cullereta i a l'elevant-la cap a la boca mon pare va voler felicitar-me. Vaig interrompre el dolç en l'aire per a escoltar-lo i aleshores les seues greus paraules van sonar així:

—Manuel, fill meu, has fet set anys. Ja tens ús de raó. A partir d'avui ja pots anar a l'infern. Recorda-ho sempre. Felicitats.

Des d'aquell dia duc associada la rebosteria al foc etern i quan mire l'aparador d'una pastisseria a voltes em sembla una farga, però això no m'ha fet ni més ni menys feliç: crec que menjar molts pastissos no és bo ja que el plaer no fa sinó accelerar el càstic.

A final de maig del 1943 el vestit de mariner de la meua primera comunió ja estava penjat en la perxa de l'habitació dels meus pares i la meua única obsessió era que la mare em deixara tocar el xiulet que portava lligat a un cordó de seda trenada i no s'ha de pensar que era fàcil satisfer aquest desig. En la meua família hi havia una especialitat de dir a tot que no, sempre que fora un capritx agradable el que buscaves i front a aquest mur de prohibicions m'he construït. En canvi per aquells dies de maig la mare, sense escatimar la quantitat, va comprar una provisió de xocolates redó de la millor qualitat a un xocolater de Torrent que a voltes apareixia pel poble amb un guardapols gris. Segons resava l'estampeta que s'havia encarregat en casa Prades de Castelló l'Eucaristia estava a punt de visitar el meu tendre cor i s'havia de preparar el convit. Olorant-se el negoci arribava el xocolater de Torrent pregonant pels carrers la seua mercaderia i encara veig ara aquell carro de vela amb el mul pensatiu parat davant de casa i la mare discutint el preu, la criada Hermínia entrant les barres de xocolates embolicades amb paper d'estrassa.

Mentrestant jo no feia sinó escórrer de la meua consciència els primers pecats i entre ells el més important era un que tenia forma de pepida d'or: aquella que covava en el sexe d'Otilia. En les teranyines de la son pensava en ella, la meua imaginació se n'anava cap a aquell hort tancat on vaig creure haver tocat amb la punta dels dits un fruit prohibit. Aquest pecat desplaçava tots els altres, per això encapçalava la llista que vaig confeccionar en un full quadriculat. Dalt havia escrit: Pecats de Manuel. A continuació seguia una sèrie numerada de diminutes maldats: mentides, pedrades, nius de pardals destruïts.

Fins aquest moment havia experimentat el sentit de la culpa no més una volta: aquella vesprada en què vaig destruir un niu de verderols i poc després vaig descobrir a la mareta que en una rama de l'arbre s'havia quedat plorant. Aquest pecat o aquesta malenconia que em va abatre també estava escrit en el paper que jo vaig dur en la butxaca fins uns dies abans de la confessió en què el vaig perdre jugant en la plaça. El va trobar en la vorera el meu germà José María, el qual va llegir la llista dels meus pecats i durant algun temps es va limitar a mirar-me amb sorna fins que tot es va diluir en el perfum de pastissos, magdalenes rotllets i xocolates que en casa estaven preparant per a la comunió i a aquest aroma s'havia d'unir el sabor del confessorari i el crit de les oronelles excitades quan la vesprada moria.

Amb l'aigua termal que eixia del pou de la casa dels meus oncles en un tonell em van llavar com a un neòfit a la caiguda del sol abans d'anar a confessar per primera volta. Després ben pentinat amb una ondulació al front vaig travessar la plaça on uns altres xiquets de la mateixa promoció ja esperaven en la porta de l'església i jo sota l'ondulació del pèl portava en el cervell el nom d'Otilia unit al seu sexe clavat junt amb la memòria tan trista d'aquell pardal que plorava pels seus fills morts i en aquesta terrible confusió arrossegant l'olor dels pastissos que havia deixat en el rebost sota uns llençols midonats vaig penetrar en la capella del sagrari i allí en l'obscuritat del confessorari esperava mossèn Agustín i quan em vaig agenollar davant d'ell un baf de picadura selecta de tabac unit a un alè dolç no exempt d'un fil de conyac em va inundar. Vaig quedar ràpidament despatxat sense deixar-me parlar i jo vaig eixir al carrer sabent que durant aquella nit havia de viure dins d'una bombolla: no menjar, no pensar, no beure, no dubtar. Per tant aquella nit vaig haver d'avançar el son per a no pecar. Però al dia següent entre el volteig de les campanes va aparèixer un sol de juny i amb sabates de xarol blanc, vestit de mariner amb el xiulet a la butxaca i portant de la mà un devocionari amb tapes de nacre que ja van usar els meus avis me'n vaig anar cap a l'església amb el cel ple de coloms acompanyat per tota la família ornamentada amb mantellines i vestits de festa. Del dia de la meua primera comunió només recorde el retrat que em va fer el fotògraf Enrique Escrig i la palissa que em va pegar la mare. En la fotografia es veuen uns núvols amb una creu que emet llamps sobre el meu cap i als meus peus hi ha un pitxer amb roses del temps. La mare em va pegar perquè en finalitzar el convit cada convidat va deixar una pesseta de paper color marró al costat de la tassa escurada de xocolates, però el gerent del balneari don Pedro Garcerán va deixar un duro de color blau que m'agradava i jo volia dur-lo aquella vesprada amb mi a la processó. Aquell tovalló de tela de crepè que m'havia cobert fins els genolls durant el banquet en el capçal de la taula em va servir de drap de llàgrimes.

Manuel Vicent